

Flora en fauna quickscan Waalweg te Ridderkerk-Rijsoord

Rapportnr.
Auteur
Opdrachtgever
Datum uitgave

2014-N17
Sander D. Elzerman
Dhr. D. de Weerd
9 september 2014

Flora en fauna quickscan Waalweg te Ridderkerk-Rijsoord

Aanleiding

In het kader van een bestemmingsplanwijziging in de gemeente Ridderkerk is een flora en fauna quickscan uitgevoerd. De quickscan is een verkennend onderzoek naar beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Uit de flora en fauna quickscan moet blijken of vervolgonderzoek nodig is. Dit kan mogelijk leiden tot de aanvraag van een ontheffing op de Flora- en faunawet.

Figuur 1. Het projectgebied aan de Waalweg is rood omkaderd.

De bestemmingsplanwijziging heeft betrekking op een perceel aan de Waalweg 7 in Ridderkerk-Rijsoord (Figuur 1). Het projectgebied is ingeklemd tussen de Waalweg 9 en een parkeerplaats. Op het terrein was een bedrijfspand aanwezig. Dit gebouw was ten tijde van het onderzoek reeds gesloopt. Er komt een nieuwe woning voor in de plaats. Aan de voorzijde wordt een kleine heuvel aangelegd waar een ondergrondse parkeergarage wordt gecreëerd. Aansluitend op de garage voor privégebruik komt de woning te liggen. Deze bestaat uit een dubbele woonlaag met aan de achterzijde (zuidzijde) een terras. Tussen de te bouwen woning en de entree naar het recreatiegebied het Waalbos wordt een erfscheiding geplaatst.

Methodiek

Voorafgaand aan het veldbezoek zijn openbare bronnen geraadpleegd op het voorkomen van beschermde flora en fauna in het projectgebied en de directe omgeving. Hierbij is onder andere de Natuurwaardenkaart van de gemeente Ridderkerk (Elzerman, 2013) geraadpleegd. Dit geeft een indruk van de beschermde soorten die op basis van verspreiding in het gebied voor kunnen komen. Vervolgens is op 24 juli 2014 is het projectgebied bezocht om te beoordelen of lokale situatie geschikt is voor de potentiële soorten.

Het veldonderzoek richtte zich op de aanwezigheid of potentie van het gebied voor beschermde flora en fauna. De nadruk lag op de soorten waarvoor op basis van art. 75 van de Flora- en faunawet een ontheffing nodig is en soorten waarvan de vaste rust- of verblijfplaats jaarrond beschermd is (Ministerie van LNV, 2009). Het betreffen zgn. Tabel 2 en 3-soorten die vallen onder de zwaarste beschermingsregimes (Ministerie van LNV, 2005). Wanneer werkzaamheden deze soorten (mogelijk) treffen dan is een ontheffing verplicht. Voor soorten opgenomen in Tabel 1 geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling wanneer men de Zorgplicht in acht neemt. De Zorgplicht (artikel 2 Flora- en faunawet) is een algemeen geldende fatsoenseis ten aanzien van de omgang met flora en fauna.

De weersomstandigheden waren voldoende gunstig om een gedegen indruk te krijgen van het gebied (bewolgingsgraad 2/8, temp. 26°C graden, 2Bft Noordoostenwind). De (potentiële) functionaliteit van het onderzoeksgebied is voor alle beschermde soortgroepen tijdens het veldbezoek beoordeeld.

Wet- en regelgeving

Flora- en faunawet

Dit onderzoek richt zich op de beschermde soorten uit de Flora- en faunawet. In beginsel zijn alle in Nederland in het wild levende dieren en planten beschermd. Voor bepaalde soorten geldt een vrijstellingsregeling. Uitgangspunt hierbij is dat de werkzaamheden geen afbreuk mogen doen aan de duurzame instandhouding van planten- of dierenpopulaties. Een aantal soorten flora en fauna kent een zwaarder beschermingsregime (Ministerie van LNV, 2005). Deze soorten zijn opgenomen in drie tabellen. Voor soorten die in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn worden genoemd en voor de per Algemene Maatregel van Bestuur (Vrijstellingenbesluit) aangewezen zeldzame en bedreigde soorten gelden de meest strikte eisen. Het is mogelijk om voor deze soorten een ontheffing aan te vragen. Dit hangt af van de zeldzaamheid van de soort en de impact van de werkzaamheden. Bij de vogels wordt onderscheid gemaakt tussen activiteiten binnen en buiten de broedtijd. Alle in Nederland voorkomende vogelsoorten worden gelijkwaardig beschermd. Voor verstoring tijdens het broedseizoen worden geen ontheffingen verleend. Buiten het broedseizoen zullen de activiteiten minder problemen geven. Een uitzondering hierop vormt een selectie aan vogelsoorten die jaarronde bescherming genieten (Ministerie van LNV, 2009). De vaste rust- en verblijfplaatsen en de functionele omgeving van deze soorten mogen ook buiten het broedseizoen niet gestoord worden.

Naast de bescherming van soorten erkent de Flora- en faunawet ook de bescherming van individuele dieren en planten. Hiertoe geldt de Algemene Zorgplicht (art. 2). Dit is een algemene fatsoeneis om onnodige schade aan plant en dier te voorkomen.

De bescherming van planten en dieren is gebaseerd op het 'Nee, tenzij'-principe. Dit wil zeggen, dat in principe werkzaamheden of ruimtelijke ontwikkelingen geen negatief effect mogen hebben op beschermde flora en fauna, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen reguliere werkzaamheden en ruimtelijke ontwikkelingen. Wanneer de activiteiten geen negatief effect hebben op de flora en fauna dan is geen ontheffing nodig. In veel gevallen is dat echter moeilijk vooraf te bepalen. Daarom is het raadzaam om van tevoren het voorkomen van beschermde soorten in kaart te laten brengen. Hiermee wordt niet alleen het voorkomen van een soort binnen het projectgebied bepaald, maar ook de mate van aanwezigheid en daarmee het effect van de activiteiten op de soort.

De aanvragen voor een ontheffing op de Flora- en faunawet worden ingediend en beoordeeld door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland van het Ministerie van Economische Zaken (Ministerie van EZ).

Resultaten

Het projectgebied is beschreven aan de hand van de landschappelijke en ecologische kenmerken. Vervolgens zijn de aangetroffen en, indien van toepassing, de te verwachten soorten beschreven.

Beschrijving projectgebied

Het onderzoek is uitgevoerd toen de bebouwing al gesloopt was. Het terrein was geheel geëgaliseerd en voorzien van een zandlaag (Figuur 2). Langs elk van de lange zijden was een haag aanwezig. Aan de oostkant bestond deze haag hoofdzakelijk uit coniferen *Coniferales spec.* en elzen *Alnus spec.* De andere haag was samengesteld uit coniferen, Laurierkers *Prunus laurocerasus*, wilg *Salix spec.*, vlier *Sambucus spec.* en hazelaar *Corylus spec.* In het zuidelijke deel van het terrein was nog enige begroeiing van ruigtekruiden. Er was geen open water op het terrein aanwezig.

Figuur 2. Het projectgebied aan de Waalweg gezien vanuit zuidelijke richting.

Aangetroffen (beschermde) soorten

Vogels

Tijdens het veldbezoek waren enkele vogels aanwezig in de hagen langs het terrein. Het betroffen een Tjiftjaf *Phylloscopus collybita*, Putter *Carduelis carduelis* en Groenling *Chloris chloris*. Deze algemeen voorkomende zangvogels kunnen allen tot broeden komen in het gebied. Er werd ook nog een veer van een Fazant *Phasianus colchicus* aangetroffen. De ruigte in het zuidelijke deel van het terrein vormt een geschikt broedbiotoop voor deze soort.

Alle vogels zijn tijdens de broedtijd beschermd, maar van een aantal soorten wordt het nest en de directe omgeving jaarrond beschermd. Eén van die soorten is de Ransuil *Asio otus*. De afgelopen jaren is nabij het projectgebied een broedgeval van Ransuil vastgesteld. In de achtertuin bij Waalweg 5 zijn roepende jongen waargenomen (pers. obs; Elzerman, 2013). Ransuilen verblijven overdag graag in dichte bosschages en hagen. De coniferen aan de oostrand van het projectgebied worden niet erg geschikt geacht voor rustende Ransuilen. De bomen zijn vrij smal en niet erg hoog, waardoor ze te weinig dekking bieden voor de passerende wandelaars en automobilisten op de naastgelegen parkeerplaats. Er zijn ook geen braakballen onder de haag gevonden, die zouden wijzen op de aanwezigheid van de soort.

Vaatplanten

Buiten de struiken-/bomenhagen was nagenoeg alle begroeiing op het terrein verwijderd. Alleen langs het uiterste zuidelijke deel waren nog wat planten aanwezig. Het betroffen algemene ruigtekruiden, zoals Speerdistel *Cirsium vulgare*, Perzikkruid *Persicaria maculosa*, Grote Brandnetel *Urtica dioica* en braam *Rubus spec.* In de huidige situatie zijn geen beschermde soorten in het projectgebied te verwachten.

Zoogdieren

Er zijn geen zoogdieren waargenomen tijdens het veldbezoek.

Alle in Nederland voorkomende vleermuizen staan vermeld in Tabel 3 uit de bijlage van de Flora- en faunawet. Naast de verblijfplaats is ook een vaste vliegroute een beschermde functionaliteit. Vleermuizen hebben de gewoonte om zich langs lijnvormige elementen te oriënteren (Limpens *et al.*, 1997). Zij gebruiken dergelijke landschapselementen om zich te verplaatsen van een verblijfplaats naar een jachtgebied. Beide hagen langs het projectgebied kunnen mogelijk functioneren als vaste vliegroute. De westelijke haag blijft bestaan in de nieuwe situatie. De haag langs de parkeerplaats wordt vervangen door een scherm. Deze kan dan ook de begeleidende functie vormen. Hiermee blijft de functionaliteit (mocht deze bestaan) in de toekomstige situatie behouden.

Verspreid binnen de gehele gemeente Ridderkerk komen diverse soorten vleermuizen voor (Elzerman, 2013).

Overige soortgroepen

Voor de andere soortgroepen wordt het onderzoeksgebied op basis van het veldbezoek en de literatuurgegevens niet geschikt geacht voor strikt beschermde soorten.

Figuur 3. Langs beide lange zijden van het perceel staat een bomen-/struikenhaag.

Conclusie en aanbevelingen

Voor de realisatie van een nieuwe woning aan de Waalweg 7 in Ridderkerk-Rijsoord wordt het bestemmingsplan aangepast. In dit kader is een flora en fauna quickscan uitgevoerd. Voorheen was op deze locatie een bedrijfspand gevestigd. Ten tijde van het verkennende onderzoek was de bebouwing gesloopt en het terrein geëgaliseerd.

In deze situatie werd de aanwezigheid van beschermde flora en fauna uitgesloten. Uit de nabije omgeving is een broedplek van een Ransuil bekend. De bomen-/struikenhagen langs de lange zijden van het projectgebied worden ongeschikt geacht om te functioneren als vaste rust- en verblijfplaats voor deze jaar rond beschermde vogel.

Er is een beperkte mogelijkheid dat de hagen functioneren als vaste vliegroute voor vleermuizen. De haag langs de parkeerplaats wordt vervangen door een scherm. Deze kan dan ook de begeleidende functie vormen. Hiermee blijft de functionaliteit (mocht deze bestaan) in de nieuwe situatie behouden. Voor de overige soortgroepen zijn geen beschermde soorten aangetroffen en deze worden op basis van de quickscan ook niet verwacht aanwezig te zijn.

De soorten, die vermeld staan in Tabel 1 van de Flora- en faunawet, vallen onder een algemene vrijstelling. Alle broedende vogels en hun nesten zijn beschermd ex. art. 10 en 11 van de Flora- en faunawet. Mochten er bomen of struiken gekapt worden dan dienen deze werkzaamheden buiten het broedseizoen plaats te vinden.

Bij de uitvoering van de werkzaamheden dient men te allen tijde rekening te houden met de in de Flora- en faunawet opgenomen Algemene Zorgplicht (Art. 2). De Zorgplicht houdt in dat schadelijke effecten aan planten en dieren door menselijk handelen tot een minimum beperkt worden. Deze wettelijke verplichting geldt voor alle flora en fauna in Nederland ongeacht de beschermde status. De Zorgplicht is overgenomen in de Gedragscode voor de Flora- en faunawet van de gemeente Ridderkerk (Boom, 2013).

Literatuur

Boom, H. 2013. *Gedragscode Flora- en faunawet voor de gemeente Ridderkerk*. Gemeente Ridderkerk, Ridderkerk.

Elzerman, S.D. 2013. *Natuurwaardenkaart 2014 voor Gedragscode Flora- en faunawet gemeente Ridderkerk*. Rapport 2012-03. Elzerman Ecologisch Advies, Ridderkerk.

Limpens, H., Mostert, K. & W. Bongers (red). 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen*. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. 2005. *Wijziging Regeling vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora- en faunawet*. Staatscourant 2 februari 2005, nr. 23, p. 16.

Ministerie van Landbouw, Natuurbehoud en Visserij. 2009. *Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen*. 26 augustus 2009. Brief Dienst Regelingen, Den Haag.

Flora en fauna quickscan Waalweg te Ridderkerk-Rijsoord

Status uitgave Definitief
Rapport nr. 2014-N17
Auteur Sander D. Elzerman
Datum uitgave 9 september 2014

Foto's Sander D. Elzerman
Kaartmateriaal GoogleEarth

Projectnr. 2014033
Opdrachtgever Dhr. D. de Weerd

© Elzerman Ecologisch Advies
Koninginneweg 235
2982 AM Ridderkerk

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteursrechthebbende.
Elzerman Ecologisch Advies kan door de opdrachtgever niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die voortvloeit uit gebruik van data of gegevens of door toepassing van aanbevelingen en conclusies, die zijn opgenomen in deze rapportage.